

REDACTIA

Arad, Deak Ferencz-utca Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
 pe un an . . . 20 cor.
 pe 6 an . . . 10 "
 pe 12 an . . . 5 "
 pe o lună . . . 2 "
 K-ri de Duminică pe an
 4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrisuri nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deak Ferencz-utca Nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

Seris: nefrancate nu se primesc

TRIBUNA

Războiul ruso-japonez.

Chiar și cei mai optimiști și-au pierdut speranța că se poate împedea un conflict sângeros între Rusia și Japonia. Deja erii nu au sosit știri despre o ciocnire pe mare, căci cele trei corăbii rusești capturate de Japonezi desigur numai după-ace vor fi fost învinse și-au predat. Așa, fără să se fi schimbat vre-un foc de tun, n-au Rușii obiceiul să se predea nimărui. Admirabilitatea austriacă a primit apoi știrea că ambele flote ale statelor puternice în ceartă au plecat spre marea largă, unde nu se vor întâlni fără a se bate.

Fie că o luptă pe mare, fie că alta pe uscat, ori amândouă vor decide, dar va fi unul dintre războaiele mari ale lumii. E vorba adică de două puteri mari ale lumii și de interese așa de mari, în cât și Rusia și Japonia își vor angaja în acest războiu toate forțele de care dispun. Rusia ca să nu fie scoasă din Mandșuria și astfel lipsită și de influența ce exercită asupra Chinei, iar Japonia ca să oprescă pe loc, cel puțin atât, puterea care mai mult îi primejduiește interesele de tot felul, dar îndeosebi pe cele economice.

Rusia profitase adică de faptul că Japonia învinsese la 1895 pe Chinezii: a intrat în Mandșuria, chipul pentru-ca să susțină ordinea. Știa însă toată lumea, că ea își prepară ast-fel calea întru realizarea planului mare de a se înfige în țărmurile resariteni ai Asiei. Pentru acest scop cheltuiseră doar miliarde făcând uriașa cale ferată transiberiană.

Se înțelege că Japoniei nu-i putea veni asta la socoteală: ea să învingă ear altii să profite. Pare deci că anume s'a preparat pentru-ca să-i întoarcă Rusiei festa ce i-a jucat. A încheiat, mai anul trecut, alianță ofensivă și defensivă cu Englitera, ear d'atunci încoace a căutat într'una să-și întărească situația pentru a pute suporta o luptă cu Rusia.

Cam cât a trebuit să jertfească pentru acest scop, se poate judeca din faptul următor: pe vremea când Japonia purtase războiul cu China, avea 33 corăbii mari de războiu și 26 torpiloare, la care se mai adăuga 10 corăbii luate dela Chinezii; toate acestea având capacitate 78.000 tone. Azi Japonia are un corp ofiteresc și marinari laudați chiar de Rusia: cât despre flotă, ea cuprinde 8 panterate mari, 8 încrucișătoare mari, 7 mijlocii, 9 mai mici, 9 aparătoare de coaste, și alte soiuri de corăbii de războiu, 156 la număr și având o capacitate de 270.000 tone, cu 125 tunuri mari, 433 mijlocii și 949 tunuri cu tragere repede. Cu totul 1507 tunuri.

Se adaugă acestora flota comercială: 90 vase mari cu o capacitate de 240.000 tone, care vor putea fi înarmate cu tunuri (din arsenal) și vor servi pentru transportarea trupelor. Corăbiile acestea sunt aranjate așa fel, că în timp de 8 zile pot să transporte ori unde 30.000 oameni, 6000 cai și munițiuni îndestulătoare pentru 21 zile.

Întreagă această putere maritimă este desfășurată împotriva Rusiei.

Marea împărăție a Moscoviților va avea deci a face cu una dintre cele mai formidabile flote din lume.

Se adaugă puterile Japonezilor și poziția geografică favorabilă: porturile sale strașnic apărate și aproape una de alta, pe când flotele rusești îi lipsesc o mulțime de condițiuni necesare pentru purtarea cu succes a unei lupte pe mare.

Cât despre armata de uscat a Japoniei, deja la 1894 era socotită între armatele moderne ale lumii: ear d'atunci nu numai s'a mai perfecționat, dar s'a și mărit. Japonezii se vor bate apoi pe un teritoriu unde locuitorii le sunt amici, căci Coreea întreagă îi salută cu bucurie, unde cunosc bine terenul, limba și obiceiurile și mai ales în țeară cu climă apropiată de a lor, pe când Rușii sunt mai puțin accesibili luptei ce se va încinge.

E greu de închipuit cum își va strânge acolo Rusia atâta putere în cât să se măsore fără teamă cu Japonezii care toți sunt admirabili soldați: viteji, răbdători și isteți. Sunt în același timp și mulți la număr: peste 500.000, toți bine echipați, având un serviciu de mobilizare și întocmiri sanitare escelente. Nu de geaba ei și-au luat doar de model pe — Germania!

Zilele cele mai apropiate vor fi deci de o însemnătate colosală pentru întreaga lume, căci dela sfârșitul acestui războiu depind nu numai relațiile pe viitor ale celor două state, dar din conflațiunea aceasta se pot naște o mulțime de urmări și pentru marile puteri din Europa.

PAGINI INEDITE DIN VASILIE ALEXANDRI.

MARGARITA.

8.

El răspunde că avea o vară primară, numită Eughenia S., pe care nu o văzuse tocmai din copilărie și că doria prea mult să se întâlnească cu dînsa

— Prea bine, fiule, zise iconoama; mă duc să-ți dau de știre c'ai venit; și ești din chilie. Alexis se duse în balconul de lemn al arhondaricului, balcon care se prelungia pe dinaintea chiliilor de jur împrejurul ogrăzii. El se simți pătruns de o melancolie adîncă, privind vîrfurile munților ce păreau a cădea pe mănăstire, biserica perdată în întunerecul nopții și zidurile acele tăcute, care serviau de locuință călugărilor. Din timp în timp, el zăria umbre negre ce se furișau de-alungul galeriilor sau pe cărările care duc dela chilii la biserică și i-se părea că se găsește sub impresia unui vis fantastic.

„Iată, zise el în sine, o colonie întreagă de femei condamnate a duce o viață monastică, a stinge toate glasurile inimilor, a opri sborul imaginației, a-și îngropa tinerețele, a lipsi de mulțumirile lumii și a trăi numai cu sperarea de a merita intrarea lor în rai.

„Curios și puternic efect al bigotismului asupra omenirii! Cum denaturează chiar legile dumnezeiești!.. Femeea, a cărei misie pe pământ e atât de frumoasă și sacră, femeea destinată a fi amantă, a fi soție, a fi mamă, a fi mângăierea cea mai scumpă a omului, iată-o redusă la un rol contrariu naturii sale iubii-

toare, iată-o ajunsă în starea unei flori veștede, decolorată, fără parfum și fără viață!

Gîndurile lui ar fi mers departe, dacă nu ar fi fost distrase prin sosirea a două umbre, ce se opriră lângă el. Erau maica iconoamă și vara lui Alexis.

— Domnule, zise bătrîna, eată maica Evghenia! și se depărtă în întunerec.

— Dumneata ești, vere Alexis? întreba un glas dulce și tîmbr.

— Eu, măicuță. Am venit să vizitez Agapia și am dorit să te ved.

— Și eu de mult te doresc, căci sunt ani de când nu ne-am mai întâlnit.

— Haideți dar în chilia mea, observă Alexis, pentru-ca să ne vedem la față.

Intrînd în acea chilie și aruncîndu-și ochii la călugăriță, el rămase uimit de frumusețea ei și de expresia adevărat îngerească a figurei sale. Albă ca un crin, albeața ei era mult mai strălucitoare sub comanacul și neagra îmbrobodire a hainelor călugărești, ochii ei albaștri în floarea inului aveau o limpezime care reflecta verginitatea sufletului, gura ei mică și grațioasă se desemna sub o zimbire de bucurie și genile sale lungi lăsau umbre ușoare pe rotunjimea obrazilor. Într'un cuvînt se păru atât de admirabilă în lumina lumpei, că Alexis, nu se putu opri de a zice:

— Ah, verișoară, cum de te-ai călugărit, fiind așa de frumoasă?

Juna măicuță coborî ochii și răspunde:

— Nu m'am călugărit de bună voce, verișorule!

— Cum? strigă Alexis, luîndu-o de mână, o mână delicată de copil.

— M'au silit părinții mei să pun rasă.

— Ce nelegiuire! N'au avut milă de tinerețele tale?

— Nu! Am vărsat șiroaie de lacrimi, le-am căzut la genunchi, i-am rugat, le-am declarat că nu mă trăgea inima să mă îngrop de vie în mănăstire . . . toate au fost în zadar! Într'o zi m'au amenințat că m'or blestema, dacă m'aș împotrivi dorinței lor și atunci am trebuit ca să plec capul. Eu care eram mândră de lungimea și de frumusețea părului meu, am fost tunsă ca un făcător de rele; eu care mă numiam în lume Lucia, m'am trezit de-odată despărțită de această lume sub numele Evghenia.

Zicînd acestea, maica începu a plînge și căzu pe un scaun. Alexis, înduișat, cată să o liniștească prin cuvinte mîngăietoare, dar nu putu să reușeze decît pomenindu-i de zilele copilăriei lor.

— Îți aduci aminte, dragă verișoară, de teiul cel mare din ograda dela moșia noastră? Îți aduci aminte cum ne jucam la umbra lui și cum ne spăriam unul pe altul, ascunzîndu-ne după trunchiul său?

Copila, auzind aceste cuvinte, își ridică uchișii plîni de lacrimi, îi ținti cu drag asupra lui Alexis și zise zimbînd:

— Îți aduci și tu aminte, verișorule, când te-ai suit în copac pentru-ca să-mi rupi o creangă înflorită și ai căzut lângă mine? . . . Doamne, cât m'am spăriet atunci! Chiar acum, după trecere de-atîta ani, încă îmi bate inima când gîndesc că putea-ți să te ucizi.

— Ași observă Alexis: știți că lucrul ăsta nu piere.

Se face lumină.

Ieri s'au petrecut lucruri istorice înaintea tribunalului din Timișoara. S'a început sfârșitul unei triste pagini din istoria bisericii române ortodoxe din Ungaria, dar care pagină, totare să se încheie cu triumful dreptății.

Ieri anume, s'a pertractat ultimele procese de calomnie ale părintelui director seminarial Roman Ciorogariu și procesul al doilea al părintelui vicar Vasilie Mangra, contra individului Emanuil Măglaș, pentru articolul calomniator, scris înainte de alegerea de episcop din Arad.

Dar cine nu știe cum pe vremea alegerilor de episcop în Arad s'au făcut actele lui Pilat, contra fruntașilor noștri din Arad?

Măglaș ca și incriminat, s'a prezentat ieri la tribunal cu doi адвоци. Cu unul, Dr. Blum s'a apărut față de dl Roman Ciorogariu, care s'a prezentat asemenea în persoană cu avocatul său Cornel Nicoară; ear cu celalalt, Dr. Fay s'a apărut față de părintele Mangra, în a cărui reprezentanță a stat la barou avocatul din Oradea-mare, Dr. Várady Zsigmond.

La orele 9 a. m. se începe pertractarea cu procesele dlui R. Ciorogariu, pentru articolul «Seminarul seamănă nu are» și «Tortura din Seminar», în cari Măglaș tratează pe dl Roman Ciorogariu ca pe un bandit al învățământului. Acești articoli provocaseră la timpul său ingerința guvernului în afacerile seminariale, trimițând de comisar pe dl Jancsó Benedek, — din aceasta anchetare în să, dl R. Ciorogariu a eșit cu străbucită satisfacție din partea guvernului.

Tribunalul din Timișoara la rëndul său ieri a pus pe Măglaș sub acuză pentru calomnia cuprinsă în acel articol.

Pertractarea s'a terminat la orele 10½ a. m. — Bine înțeles Măglaș mai e condamnat anterior la 3 luni temniță și 150 cor. amendă pentru alte calomnii, debitate în »Controla« contra păr. Ciorogariu.

La orele 10½ s'a continuat apoi cu pertractarea păr. vicar. V. Mangra, a cărui istoric este următorul: banda electorală dela alegerile de episcop din Arad prin condeiul lui Măglaș a atacat în »Controla« pe păr.

vicar V. Mangra în cinstea lui: Fa făcut hoț, imoral și ucigașul regretatului episcop Goldis. Părintele Mangra i-a făcut proces în preajma alegerii de episcop. În procesul care s'a desfășurat înaintea Tribunalului din Timișoara, Măglaș s'a apărut c'o femeie prostituată, cu servitorii, cu nana Sofia, econoama fostului episcop, cu Moise Bocșan, cu cuscrul părintelui Augustin Hamsea: protop. Dr. Traian Putic, și-și mai acquiraseră și pe Dr. Petru Ionescu din Caransebeș de martor, ca adecă el din Caransebeș să dovedească cum păr. Mangra din Oradea-mare a pricinuit moartea episcopului în Arad. Când a observat părintele Mangra ce i-se prețătește la tribunalul din Timișoara, a crut și pentru sine dreptul dovedirii, dar era târziu, tribunalul nu i-a mai dat voie a-și prezenta dovezile și astfel, tribunalul luând în considerare numai martorii lui Măglaș, l-a absolvat pe acesta de sub pedeapsă, pe motiv că dînsul ca ziarist din interes public a scris contra par. Mangra, bona fide, cele auzite de alții.

S'a întemplat însă, că părintele Mangra a mai incriminat încă un articol a lui Măglaș, apărut tot pe acea vreme și tot în »Controla« sub titlul «Mișelia lui Russu Șirianul», în care articol repețește aceleași lucruri despre părintele Mangra, adecă: hoția, imoralitatea și uciderea episcopului Goldis. În acest proces a admis apoi tot tribunalul din Timișoara dovedirea și pentru părintele Mangra și s'au ascultat peste 60 martori în proces. Pe baza acestor fashiuni, ieri tribunalul din Timișoara a decis punerea sub acuză a individului Emanuil Măglaș, pentru calomnie și peste 60 martori vor fi chemați să-și facă și sub jurământ fashiunea la pertractarea finală.

Inregistrăm aceste ca și cronicarii zilei. Actul finalizat va trece apoi în domeniul istoric, unde zugrumarea votului bisericii și atentatul la onoarea alesului bisericii prin actele lui Pilat vor rămânea ca o rușine a timpului de astăzi.

Noi vom spune urmașilor noștri, că cine a adus această rușine asupra noastră.

Spre desnodământ.

Arad, 9 Februarie.

Din Budapesta vin ear vești — a câte-o oară? — că criza parlamentară și politică ce bătue d'atâta vreme, s'apropie de deslegare. Cu alte cuvinte planurile lui Tisza, pentru cei mai apropiați viitor, sunt clare și concise.

Ni-se telefonează din Budapesta, un comunicat al guvernamentului »Pester Lloyd« care, cu privire la planurile guvernului, scrie următoarele:

»Se accentuă în cercurile politice speranța plausibilă, că îndată după terminarea dezbaterilor delegaționale, va desarma și obstrucția în parlamentul maghiar și proiectele de recruți vor dobândi soluție constituțională. În cât criza se va deslega în chipul acesta, contele Tisza va face încercare pentru modificarea regulamentului și anume în forma — zice semioficiosul — că libertatea cuvântului să nu sufere restrângere, totuși abuzuri, cum au fost și aceste din vremea din urmă, să fie d'aci încolo imposibile.

»Ori-care ar fi însă rezultatul acestei încercări, la tot cazul se vor convoca din nou delegațiile, pe luna Mai și anume, acum în Budapesta. Delegațiile vor dezbate la ocasiunea aceasta budgetul pro 1905. Dacă budgetul va fi primit și opoziția continuă a împiedeca mersul normal al legislației, ministrul president va disolva necondiționat parlamentul.

Mobilizarea corpului de armată din Timișoara.

(Știre telefonică).

Arad, 9 Februarie.

Vești de spaimă s'au răspândit ieri în Viena și Budapesta. S'a vorbit adecă, că conflictul ruso-japonez ar atrage după sine și un războiu balcanic și ca urmare a acestei posibilități, s'a mobilizat corpul VII de armată din Timișoara.

Vestea ce s'a colportat, n'a fost pân'aci nici confirmată nici desmințită, și astfel nu-l putem garanta esactitatea. Comunicatul din Budapesta însă ni-o transmite astfel:

Nu este esclus, că conflictul ruso-japonez să aibă înriurire asupra chestiunii balcanice și că drept urmare a conflictului din Asia, s'avem și un războiu balcanic. În Viena s'a dat ca pozitivă știrea, că corpul VII de armată va fi înmulțit și mobilizat.

— De-aceia poate n'am perit nici eu când m'am călugărit, replică măicuța rîzînd încet. Dar spune-mi, verișorule, ce te-ai făcut din copilăria noastră? Știu că ai fost multă vreme în străinătate. Ai studiat în Franța... Sunt și acolo mănăstiri și călugărițe?

— Sunt, dragă verișoară, în toate țările persoane nenorocite, căci prostia omenească nu are hotare.

— Dar tu, fost-ai încalte și ești fericit?

— Eu, dragă? răspunde Alexis suspinînd, de și trăesc în lume, duc zile mai negre și mai amare decât voi, care sunteți închise în mănăstire.

— Ești nefericit, tu, Alexis? zise copila, apropiindu-se de vărul și apucându-l de mână... Cum? Ce durere poți să simți, când părintii tăi au iubire pentru tine, când toată lumea trebuie să te stimeze și să-ți arate simpatie?... Iubești poate vre-o persoană pe care împrejurările nu-ți permit de-a o lua de soție? Dar... inima îmi spune că nu este alta cauza durerii tale.

— O! suflet îngerec! ai cetit în sufletul meu și ai descoperit adevărul; răcni Alexis cu desperare. Așa este, Lucio, iubesc o ființă înzestrată cu toate darurile naturii și ea-l condamnată a face bucuria altuia.

— Ah! replică Evghenia, ești mult mai de jălit decât mine, dragă Alexis.

Amândoi rămaseră cât-va timp cufundați într-o dureroasă tăcere, când sunetul unui clopot îi trezi din cufundarea gândurilor.

— Ce este? întrebă Alexis: pentru-ce trage clopotul la miezul nopții?

— Trage pentru utrine, răspunde maica... Merg la biserică... Vii și tu, verișorule?

— Vin să te ved în strană.

— Și să mă auzi cîntînd, adăugi ea, căci sunt eu la rînd în astă noapte.

Peste un quart de oră Alexis coborî scările arhondaricului și apucă pe-o căraruse în sunetul toacei, bătută de-o călugăriță pe'mprejurul bisericii. El ntră în sfântul locaș, luminat de o singură lampă aprinsă dinaintea icoanei maicei Domnului. Dela ușa până lângă stranele cîntărețelor biserica era plină de călugărițe perdute în umbră, unele culcate pe lespezi altele dormind prin strane, ear aproape de ușa altarului sta maica Evghenia, acoperită cu o mantie lungă și ochii rid cați spre icoane și luminați de flacăra slabă a lămpii de argint. Glasul ei melodios răsuna sub bolta îniunecată și vărsa în inimă simțirea pietății. Alexis o privi cu o respectuoasă admirare și crezu că vede un palid serafim coborît din ceruri pentru-ca să continue pe pămînt imnul de adorare către Dumnezeu.

Rēmēmdu-se de strana Mitropolitului el căzu într-o reverire profundă și adresa ceriului ferbinte rugămînt pentru fericirea Margaritei, căci imaginea iubitei sale îi apărea în toate tablourile mărețe ce se prezentau ochilor lui. La sfârșitul serviciului Evghenia întovărăși pe Alexis până la scara arhondaricului, unde își ziseră adio, căci el avea a pleca a doua zi de dimineață.

— Când ne-om mai vedea, verișorule? întrebă maica.

— Dumnezeu știe! răspunde Alexis; căci sunt decis a pleca earăși în străinătate.

— Vrei să fugi de durere? zise copila; în zadar, ea-l umbra omului!

— Dar poate că omul e umbra durerii! Adio, dragă Luciă!

— La revedere, dar, verișorule, — când a vrea Dumnezeu, — adăugă ea cu glas înrîtat, și dispăru ca o nălucire.

VI.

Plecând în faptil zilei dela Agapia, tinărut călător se duse la Varatic, altă mănăstire de călugărițe, așezată în poalele unui munte, apoi trecând prin satul Băltătești, el sui dealul Doamnei, se coborî la Hangu, și acolo luă o plută ca să meargă la Peatra pe apa Bistriței. El făcu această plimbare încântătoare fără a fi distras din tristele cugetări cari îi frământau mîntea, căci în acel frumos period al vieții, unde inima omului domnește în toată suveranitatea sa, lumea se luminează și se întinerează după starea inimii. Un cîntec popular zice:

Inima-I voiasă

Lumea-I luminoasă.

Dela teatru, Alexis se decide a merge la moșia unde se găsea Margarit. de câte-va zile. El sosi acolo pe-o minunată dimineață de primăvară și se coborî n grădina pentru-ca să aștepte momentul fericit în care va vedea pe iubita lui singură, căci astă dată bărbaful ei era absent.

(Va urma).

RĂȘBOIUL DECLARAT!

Proclamația Țarului. — Victoria Japonezilor. — Port-Artur în flacări. Corăbii rusești prinse.

Eată telegramele mai noi despre cele ce se petrec între Japonezi și Ruși:

Londra, 8 Februarie.

În urma izbucnirii războiului, vaporul rusesc de transport «Orel», care e pe drum spre Asia Ostică, e în mare primejdie. Vaporul de transport «Smolensk», care a plecat deja din Odesa, în urma unui avis telegrafic s'a reintors. Vaporul de transport «Lamsdorff», care era să plece peste câte-va zile, a rămas deocamdată în Sebastopol. Vasul rusesc de război «Mirandur», care e în fabrica de vapoare din Nangasak pentru a se repara, din cauza începutului ostilităților probabil că nu va putea părăsi portul și va cădea în mâinile japonezilor. Portul din Vladivostok a înghețat; mulți lucrători sparg ghiata ca să poată intra corăbiile în el. Admiratul Skridlov, comandantul flotei rusești de pe marea Neagră, a spus unul ziarist, că vapoarele japoneze, cari toate se pregăteau pentru Anglia, sunt admirabil montate și mateloții sunt foarte curagioși, dar admiratul crede, că Rușii vor bate pe Japonezi atât pe apă cât și pe uscat.

Londra, 8 Februarie.

«Morningpost» persistă a crede, că situația Angliei e serioasă, și declară că trebuie să stea gata de a se putea amesteca în război în cazul când Rusia ar cere ajutor dela careva stat cu care e în relații prietenești.

Paris, 8 Februarie.

Ambasadorul japonez de aici a declarat, că Japonia nu voeste mărirea terenului, dar nu poate tolera, ca Rusia să anexeze Mandșuria, căci prin asta ar amenința existența Japoniei. Diplomații și-au terminat lucrările și acum e rîndul autorităților militare. Planul de război al Japoniei deocamdată va avea de țintă principală, ca să distrugă calea ferată dela Harbin până la Port-Artur. Ciocnirea probabil se va începe pe mare.

Paris, 8 Februarie.

Un diplomat francez de aici a declarat, că Franța numai în cazul acela se va amesteca în război, dacă care-va stat european ar ataca neutralitatea de dragul Rusiei. Europeanii sunt amenințați de mare primejdie prin împrejurarea că Anglia vrea să împedice flotila rusească de pe marea Neagră de a trece peste Dardanelle.

Petersburg, 9 Febr. Țarul a declarat în chip oficial Japoniei război. A dat în același timp o proclamație în care face cunoscut supușilor săi că de aci încolo armele au să decidă în conflictul cu Japonia. S'a ordonat să se țină serviciu duminerească în toate bisericile.

În cercurile aproape de Curte toți sunt veseli, de oare-ce speră să învingă pe Japonezi. Îndeosebi pe uscat speră victorie.

Port Artur, 9 Febr. Pe întreaga linie din Mandșuria nu se mai transportă decât trupe și muniții. Flota însă din port a plecat spre Răsărit. Prețul tuturor articolelor de hrană s'a ridicat. Japonezi d'aici și-au închis prăvăliile de erî încă și au plecat.

În Asia orientală Rusia are 240.000 soldați ear acasă mai stau gata de plecare 100.000.

Londra, 9 Febr. Flota japoneză a prins mai multe corăbii rusești trimise să taie firul telegrafic (cablu) așezat în mare. Capturarea aceasta s'a întâmplat nu departe de Port-Artur.

Petersburg, 9 Februarie. Locoșitorul Țarului, marele duce Alexis, a raportat următoarele:

«Raportez cu supunere M. Voastre, că în noaptea de 8 spre 9 Febr. pe la miezul nopții, torpiloare japoneze au dat năvală asupra vaselor noastre de război cari erau în partea externă a portului. Panșevatele «Retveran» și «Tzarvici», precum și încrucșătorul «Palada» au suferit leziuni».

Londra, 9 Febr. Știri japoneze spun că două corăbii rusești au fost prinse.

Berlin, 9 Febr. Azi la orele 11 și 23 m. flota japoneză a început bombardarea Port-Arturului. Orașul întreg este în flacări ear corăbiile rusești din port nu sunt în stare să respingă atacul Japonezilor.

Flota japoneză d'aici are un front de 15 mari vase de război și torpiloare multe. Alte multe corăbii sunt în drum, așa că în fața Port-Arturului se așteaptă să se dea o luptă decisivă.

Românii în armata austro-ungară.

Profesorul A. L. Hickman a compus un conspect despre „raporturile naționalităților în armata comună austro-ungară“. Din acest conspect vedem, că Românii sunt reprezentați în regimentele de infanterie în modul următor:

Regiment 64 (Orăștie)	90%
„ 43 (Caransebeș)	80%
„ 63 (Bistrița)	75%
„ 50 (Alba-Iulia)	70%
„ 51 (Cluj)	70%
„ 31 (Sibiu)	65%
„ 33 (Arad)	60%
„ 37 Oradea-mare)	45%
„ 62 (Târgul-Mureșului)	45%
„ 41 (Cernăuți)	40%
„ 61 (Fimișoara)	30%
„ 2 (Brașov)	25%
„ 5 (Sătmăr)	25%
„ 85 (Sighetul Marmăției)	25%
„ 29 (Becicherecul-mare)	15%
„ 82 (Odorheiul-săcuiesc)	10%
„ 6 (Neoplanta)	5%
„ 101 (Bichș-Ciaba)	5%

La infanterie Românii dau peste tot un contingent de 7% (12080 feciori), la vânători 3% (495 feciori), la cavalerie 1% (458 feciori) la artilerie 4% (1518 feciori), la pioneri nici un %, la căruțași (Train) 3% (104 feciori), la trupele sanitare 2% (83 feciori), la honvezime 5% (15063) feciori, la marină nici un %. Cu totul 29,801 feciori români în armata austro-ungară.

DIN ROMÂNIA.

Serbarea „Unirei“. Școala normală și primară a Societății pentru învățătura poporului român a serbat anul acesta, aniversarea, Unirei Principatelor cu o deosebită solemnitate.

Sub conducerea maestrilor respectivi d-nii: N. Bănulescu pentru cor, Gr. Reit pentru vioară și D. Ionescu pentru gimnastică, elevii au executat bucăți naționale și exerciții gimnastice.

Numerosul public ce asista, a răsplătit producțiunile acestor viitori luminători ai satelor noastre, cu cea mai vădită mulțumire sufletească.

Partea hazlie a programului, prin modul cum a fost executată de elevi a întrecut toate așteptările; cu deosebire a produs o excelentă impresie elevul Sachelarescu Zantir din clasa V-a normală în cântul de adio al lui Barbu Lăutarul.

D. P. Dulfu, profesor de pedagogie, a ținut o conferință în care a subliniat dragostea de neam și de țară.

D. P. Gârboviceanu, directorul școalelor, a închis solemnitatea, printr-o cuvântare înălțătoare de simțăminte și gândiri românești.

La Ateneul Român a fost cu această ocazie două serbări: una ziua, organizată de „Societatea istorică a studenților în literă“, și alta seara organizată de „Liga culturală“, după programa anunțată.

Amândouă aceste serbări au avut un deplin succes.

Unirea principatelor s'a serbat de asemenea la toate școalele din țară, cu o mare însuleție.

Dela teatru. Prestigiul pieselor noui originale pare a fi mântuit în sfârșit prin hotărâre luată de direcțiunea Teatrului Național de a s reprezenta noua piesă a d-nei Constanța Hodoș „Mântuire“, un act și „Aur!!!“, dramă în 4 acte prezentată, acum un an. Acest spectacol, atât de frumos compus, va fi o adevărată revelație artistică, de oare-ce ne va prilejui surpriza de a descoperi în d-na Constanța Hodoș, pe lângă distinsa prozatoare, atât de mult apreciată din volumul său de nuvele „Spre fericire“, și o sobră și puternică stăpână a situațiilor dramatice.

Așteptăm cu nerăbdare seara de Sămbătă, 21 Februarie.

Ancheta industrială. Ministerul domeniilor din România a publicat importanta lucrare relativ la ancheta industrială, întocmită de către serviciul statistic de pe lângă acel minister de sub direcția d-lui Collescu.

Lucrarea coprinde două mari volume. Unul se ocupa cu marea industrie și al doilea cu industria mică și cu cea mijlocie.

Aceste două volume vor fi precedate în curînd de o introducere explicativă, cuprinzînd:

1) Expunerea tehnică a anchetei industriale; analiza rezultatelor obținute; capitalul special al industriei extractive.

Ambele volume cuprind numai rezultatele statistice ale anchetei.

Restul anchetei, cu privire la starea noastră economică, va forma obiectul unor studii speciale sub forma de monografii.

Volumul I cuprinde clasificarea industriei mari în 16 clase.

Din statistică reese că avem actualmente în țară, 625 fabrici. După acestea urmează un repertoriu nominal pe județe și comune a fabricelor. Tabelele statistice cuprinde, în primul loc, situația geografică a fabricilor, forța mașinilor și numărul lucrătorilor întreprinși. Un altul arată gruparea așezămintelor după modul de exploatare și după datele înființării.

Din aceste date se constată că din cele 625 fabrici mari, 236 au fost înființate înainte de 1886, 167 s'au înființat între anii 1886—92 și 222 de la 1890 încoaace.

Capitalul învîrtit în aceste fabrici se urcă la suma de peste 247.000.000 lei; în acest capital nu intră și capitalul de rulment.

Aceste fabrici întreprinșează materii prime în valoare de peste 121.000.000 lei.

Din aceste materii se introduce din străinătate pentru suma de 25 milioane lei, iar restul de 96 milioane se furnizează din țară.

Valoarea făinei măcinată de către marile mori se urcă la peste 50.000.000 lei; cheresteaua lucrată de fabricile mari la peste 15.000.000 lei; sticlăria iar la peste 15.000.000 lei; zahărul la peste 11 milioane; postavurile la peste 2 milioane; articolele de frîngierie la peste 1 milion; hârtia 3 milioane; petrolul lampant 3.200.000; benzina 3.000.000 lei; uleiuri minerale 3.000.000 lei, și 28.000.000 tutunurile.

Personalul întreprinșat la aceste mari fabrici se urcă la 40.000 lucrători, dintre cari 30.000 români, iar restul străini. Un număr de 149 fabrici au și instalații de lumină electrică.

Valoarea producțiunii fabricilor este de peste 231.000.000.

La comitat!...

Facem un apel către toți membri români în sfatul comitatului Arad și-i rugăm ca pe Sâmbătă să se prezinte negreșit la adunarea convocată deja de mai multe zile.

Să ne facem cu toții o datorie națională din participarea la aceste adunări, singurele corporațiuni de caracter politic unde am putut răzbi să intrăm. Să ne îndeplinim această datorie cu sfințenie nu numai pentru-că e vorba de interese vitale și imediate ale poporului care ne-a onorat cu mandatete, ci și pentru-că masa verde a comitatului e singurul loc de unde putem să ne adresăm și noi stăpânitorilor țării.

Și după-cum în trecut ne-am adresat nu cu rugări, ci pentru asemenea lucruri nu se pot găsi la stăpânire oameni cari să ne asculte, așa și în viitor, ne vom folosi de prilejul ținerii adunărilor comitatense pentru a protesta bărbătește în contra tuturor casurilor de nesocotire a voinții și dorințelor noastre, celor cari formăm majoritatea covârșitoare a acestui comitat.

Unul de ar vorbi numai dintre noi, dar dacă sunt mulți la spate cari să-l aprobe, se va ținea socoteală de protestele noastre. Dacă nu acum, apoi desigur mai târziu. Și ori-câți ar vorbi, dacă nu ar fi la spatele lor cel puțin majoritatea membrilor congregaționali români, cei din fruntă a comitatului, nu vor prea da mult pe vorbele noastre.

Eată de ce apelăm la toți să vină, eată de ce întâiu de toate cu numărul trebuie să impunem. Să se știe și mai ales să se vadă că toți suntem una.

Să folosim îndeosebi ziua de Sâmbătă pentru a ne afirma. La ordinea zilei s'au pus adică și adresele ministrilor noului guvern: ni-se face cunoscut că țeara a fost dăruiată cu noui cârmaci și de și ministri aceștia abia au avut vreme să se încălzească în fotoliile lor, prin purtarea lor au arătat ce simt față de noi. Să le spunem deci și noi ce credem despre dânșii!

Românii din comitatul Aradului au fost, d'un șir de ani, între cei dintâiu în ceea-ce privește lupta dela comitat. Să menținem bunul nume, ba chiar să mai adăugăm la falma lui.

Să nu lipsească deci un singur membru, ci preoți, învățători și țărani, toți să vină și unii cu vorba, alții cu simpla prezență și toți cu votul, să contribuie la înălțarea sentimentului național și la veștejirea sistemului șovinist care s'a înstăpânit asupra țării.

Dela Brașov.

Cu privire la cele petrecute Duminică în Brașov, «Gazeta» scrie:

După terminarea serviciului divin, părintele protopop I. Droc, comisarul consistorial, eșind în ușa altarului a rostit o cuvântare, în fața parohienilor de cari biserica era ticsită, scoțând la iveală importanța Brașovului ca centru însemnat cultural românesc, prin care fapt sinodul electoral actual nu este numai o manifestațiune locală, ci deșteaptă un interes, care trece departe peste marginile ținutului Țării Bârsei și preocupă toată suflarea românească de la noi.

După terminarea discursului, des întrerupt de aplausele celor prezenți, comisarul consistorial a dispus evacuarea bisericii, pentru a se putea controla intrarea din nou în biserică numai a membrilor sinodali. De abia pe la orele 1 d. m. s'a putut procede la deschiderea sinodului menținându-se biroul de la sinoadele anterioare

telegerii avute cu frunțașii bisericii Sf. Nicolae, votare secretă prin țidull.

Anunțându-se îndată la cuvânt, părintele Dr. Saftu cetește între aplause frenetice lista celor ce și au dat mâna spre a face să triumfe dreptatea, declarând tot-odată, că este autorizat a enunța, că nici unul din mijlocul acestora nu primește a figura pe lista contrară.

Toată lumea aștepta acum, să audă lista candidaților lui Sterică & Companie. Dar — lucru curios și foarte semnificativ — dl Vlaicu în loc să citească lista tovarășiei din care face parte, ca să cunoască parohienii pe „aleșii” ei, a imputat părintelui Saftu, că prin cetirea listei mai sus amintite, ar fi făcut presiune asupra membrilor sinodali și ca vîrf la toate, a anunțat protest contra sinodului electoral, pe cuvânt că biroul e ilegal constituit și că doi parohieni ar fi fost cumpărați cu bani (auzi! auzi șiretul!) ca să voteze cu cei din partea dreptății. O tempora o mores!

În fine s'a început votarea cu țidull, care a durat până la orele 4 $\frac{1}{2}$ d. a. când comisiunea de scrutiniu s'a retras în sala de ședințe a comitatului, ca să numere și controleze voturile date.

O mulțime imensă ocupase într'aceea curtea cea largă a bisericii Sf. Nicolae, așteptând cu o extremă încordare rezultatul scrutiniului. Era deja întunec, când părintele protopop Droc se arăta pe pridvorul casei de ședințe a comitatului. În mijlocul unei tăceri profunde, a anunțat apoi comisarul consistorial, că lista majorității a intrunit cu 68 voturi mai mult, ca a minorității. Lista vechiului comitat intrunise 243 voturi, față de 313 voturi ale „ostașilor dreptății”. Vre-o 40 de voturi au fost anulate pe diferite motive, dintre cari aproximativ 30 au fost date tot de sprijinitorii listei majorității.

Rezultatul fu salutat cu puternice și nesfârșite strigări de „să trăiască” ale mulțimei imense de popor strins în jurul bisericii și între sunetele „Cântecului dreptății” s'au împrăștiat oamenii în liniște și în bună ordine către casele lor mulțumiți fiind, cum se vede de pe fețele tuturor, de rodul zilei, și urând cu toții, ca Dumnezeu să apere dreptatea și să bine-cuvinte cauza sfântă a poporului din Scheiu.

S'au ales:

Membrii în comitetul parochial: 1. Vasilie Voina protopop, 2. Dr. Vasilie Saftu paroch, 3. Ioan Prișeu diacon, 4. Virgil Onițiu director, 5. Teodor Nicolau, 6. Christea Orghidan, 7. Vasile Muntean-Duloiu, 8. Dumitru Marcea sen., 9. Ioan Dușoiu, 10. Ioan Puflu, 11. Nicolae Urzică, 12. George Dima, 13. Nicolae Ghirincea, 14. Lazar Nastasi, 15. Irodion Neguțiu, 16. Ioan Aron, 17. Florea Pernea, 18. Constantin Orghidan, 19. Dr. Constantin Lacea, 20. Stefan Median, 21. Ioan Pricu, 22. Nicolae Pestrea, 23. Stefan Popoviciu, 24. Nicolae P. Stinghe, 25. George Cioșec, 26. Ioan Murăroiu, 27. Nicolae G. Furnică, 28. Nicolae Puiu, 29. Dumitru Roncea jun., 30. Ioan A. Lupan.

Membrii suplenți în comitet: 1. Nicolae Sulică prof., 2. Dumitru Haller, 3. George Cristof sen., 4. Petru Spudera sen., 5. Stefan Găitan, 6. Ioan Badițoiu jun., 7. Nicolae Furnică-Costin, 9. Ioan D. Spudera, 10. George Lupșan.

Membrii în Epitropie: 1. Andreiu Buntoiu, 2. Andreiu Lupan sen., 3. Dumitru Lupan, 4. Nicolae Dima.

Membrii în delegațiunile școalelor centrate: 1. Dr. Vasile Saftu paroch, 2. Virgil Onițiu, 3. Andreiu Lupan sen., 4. Dumitru Lupan, 5. Nicolae G. Furnică, 6. Teodor Christian, 7. Ioan C. Panțu, 8. George Negusiu, 9. Mihail Russur, 10. Ioan A. Lupan, 11. Simion Teodor, 12. Valeriu Uvegeș, 13. Dumitru Marcea jun.

Din străinătate.

„Politische Correspondenz” arată că în fruntea organizației interne macedoneană se află mai ales foști învățători socialiști; pe când în cea țanciovistă se află mai ales foști ofițeri, învățători ca șefi de bande ar fi prădind ca să se îmbogățescă și prin atentatele săvârșite și-au înstrăinat simpatiile locuitorilor, iar țancioviștii, cari lucrează, făcând jertfe personale, se bucură de sim-

patii. Țăranii macedonenii vor să li-se îmbunătățească soarta, ori din ce parte le-ar veni aceasta. Organizația internă are prea puțin bani și arme, măcar că se laudă altfel. Partidul țancevist ar fi hotărât a nu face răscoală, dacă Turcia ar dovedi că în adevăr vrea reforme.

Societatea «Ellinismos» ține în toate părțile Greciei întruniri publice, cerând dela guvern să grăbească reorganizarea armatei. Moțiunile se vor comunica regelui și guvernului. «Agon» îndeamnă să se organizeze bande de voluntari, cari, la primăvară, să ție piept comitațiilor, în Macedonia. Guvernul găsește primejdioasă măsura aceasta.

Governorul Basarabiei, prințul Uruspsff s'a dus la Petersburg spre a lua parte la conferințele ce au început la ministerul de externe asupra largirii drepturilor de locuit ale evreilor în afară de raza de stabilire, și eventuala largire a acestei raze. După-cum se anunță din Capitala Rusiei, ziarului «Neue Freie Presse», guvernatorul Kișineului e de părere ca raza de stabilire a evreilor trebuie negreșit mărită spre a se mai potoli încordarea dintre creștini și evrei — încordare ce rezultă din cauze economice.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 10 Februarie 1904.

— **Alt Slovac osândit.** La 8 Febr., s'a desbatut înaintea tribunalului din Pojon procesul de presă intentat redactorului slovac Babka György, care în ziarul «Obzor» ce apare în Rózsahegy a scris în contra Ungurilor. «Propoziția» incriminată sună așa:

— Sus, frați slovaci, arătați dușmanilor noștri de căpetenie, Ungurilor, că până ce trăiți nu o să fiți trestie bătută de vînt nici păpușe în mâinile lor.

S'a constatat de altfel la proces că «propoziția» a fost scrisă de învățătorul ceh Zumo Jozsef din Boemia ear Babka a tradus-o numai și a tipărit-o.

Curtea cu jurați dănd verdict afirmativ, tribunalul a osândit pe Babka la *trei luni temniță ordinară și 20 coroane amendă.*

Atât procurorul cât și osânditul au făcut apelată.

— **Balul din Cluj.** Tinerimea universitară română din Cluj invită la balul ce să va aranja la 18 Februarie st. n. 1904. în sala cea mare a Redoutei orășenești. Inceputul la 8 ore sara Prețel de intrare de persoană 4 coroane, de familie 10 coroane. Venitul curai este destinat pentru masa studenților academici. Ofertele marimonioase se primesc cu mulțămă și să vor cuita pe cale ziaristică. Adresa cassariului Eug. Sâmpetrea stud. jur. Deak Ferencz-uteza 29. Romul Veliciu, președinte. Augustin Rațiu, vicepreședinte. Eugen Sâmpetrea, cassar. Emiliu Dan, secretar. Aurel Moldovan, controlor. Vasile Nessa, secretar, Iuliu Dan, Vasilie Lucaci majordomi.

— **Țeara-I mântuită.** Oficialul guvernului maghiar comunică știrea înveselitoare pentru toți adeverații patrioți, că s'au maghiarizat numele comunelor de mai la vale astfel: Bács-Bresztovác — Szilberék, Kupuszina — Bácskertes, Priglevica-Szent-Iván — Bács-Szent-Iván, Jankovác — Jánoshalma, Matheovics — Mátételke, Bikity — Bácsbokod, Dantova — Dávod, Rigyica — Regőce, Szántova — Hercegszántó, Déronya — Dernye, Filipova — Szentfűlöp, Karavukova — Bácsordas, Laity — Liliomos, Parabut — Paripás, Pivnica — Pincéd, Kucura — Kucora, Veprovác — Vepröd, Bács-Bukin — Duna-Bökény, Bács-Novoszeló — Bácsujlak, Bulkesz — Bulkeszi, Gaj-

dobra — Szépliget, Obrovác — Boróc, Paraga — Parrag, Plávna — Polona, Tovarisoza — Bacs-tóváros, Petrovoszelló — Péterréve, Kovil — Kabol, Gardinove — Dunagárdony, Kovil-Szent-Iván — Sajkásszentiván, Lok — Sajkáslak, Mosorin — Mozsor, Vilova — Tündéres, Deszpot-Szent-Iván — Urszentiván, Glozsán — Danagálos, Járek — János, Kulpin — Kölpény, Pétróvác — Pétróc, Gákova — Gádor, Kernyája — Kerény, Kollut — Küllöd, Krusevlya — Körtés, Szatani-sics — Örszállás, Goszpodince — Boldogasszonyfalva, Gyurgyevo — Sajkásgyörgye. Toate astea în comitatul Bac-Bodrog. Celorlalte o să le vină rândul!

Jude înaintea tribunalului. La tribunalul din Pesta se debate de trei zile procesul ce i-s'a intentat judei Dr. Soós Kálmán. Același tribunal, din care făcea dînsul parte, judecă acum asupra acuzelor grave pentru cari Soós este chemat să răspundă. Nainte cu doi ani giuvaergiuil Schlessinger Leo din Budapesta l'a denunțat că pentru bani s'a declarat gata să-l favorizeze într'un proces. Au sosit și alte denunțări, așa că în cele din urmă procuratura a fost silită să deschidă anchetă. Resultatul a fost că Soós a ajuns în arest preventiv ear acum stă ca acuzat pentru păcate grele: s'a lăsat să fie mituit, ba a ținut un agent (pe ovreul Schwartz Abraham) care umbra pe la clienți, cerându-le bani în schimbul cărora cu siguranță vor câștiga procesul.

La proces prezidiază Rónai Kamil, jude de tablă, asistat de juzii K. Nagy Sándor și Sz. Kiss Gyula. Acuza o sustine procurorul Magyar István, ear Soós este apărat de Vaisz Sándor și Schwartz Abraham de Dr. Nessi Pál.

Până acum s'au ascultat martorii.

Nenorocirea unor turisti. Se anunță din München: Zimerman, brutar din Ingolstadt, și Meir, fiul unui fabricant de bere, făceau dese excursii prin munți. În zilele trecute au plecat la muntele „Zugspitze“. De atunci nimeni nu-i-a mai văzut. Acum se telegrafează din Garnis, că sus numiții turiști au fost găsiți sdrobiți. Probabil au căzut de pe vr'o stîncă. Cadavrele au fost duse la Ehrwald.

Sub ghița. Se scrie din Viena, că doi școlari: Wilhelm Schuize și Rudolf Esmann patinând și rupându-se ghița, s'au înecat. Cadavrele au fost găsite.

Crimă. Se scrie din Budweiss, că postărița Haida Katalin a fost omorâtă de doi bandiți. Hoții au luat dela ea 640 coroane. Poliția a prins pe ucigași.

O naștere fenomenală. O știre sosită din Guadix (Granada) anunță că o spălătoareasă de acolo a dat naștere la doi copii uniți unul cu altul la pept și pînțele.

Cu toate că ei s'au născut vii, totuși se poate prevedea moartea lor, căci sunt astfel lipiți, încât nu se poate ca ei să nu moară asfixiați; cel puțin aceasta este părerea doctorului.

Toți însă se miră cum mama a putut trăi după o asemenea facere, mai ales ținându-se seamă de mărimea colosală a celor doi copii.

O fată la recrutare. Un ziar din Varșovia publică un curios certificat oficial care a fost eliberat de sindicul (voitman) din satul Annopol, districtul Yanow, unei tinere țerance. Eată în traducere acel act:

„Certificat al sindicului comunei Annopol, districtul Yanow, provincia Sublin, la 20 Maiu 1903, Nr. 1553.

Presentul e eliberat numitei Johveta Friedmann, fiica lui Israel, locuitoare din satul Annopol, care este autorizată a lipsi spre a sta la Varșovia până la 1 Octomvrie 1903.

Sus-zisa Johveta Friedmann, născută la 18 Octomvrie 1881, fiind înscrisă în acte de stare civilă ca fiind de sex masculin, va avea să se constate aptitudinea ei la serviciul militar.

Semnalmente: vîrsta 21 ani, talia mijlocie, părul roșu, ochii „culoarea berii“, nasul și gura potrivite, bărbia și fața rotundă.

O crimă pentru 7 franci. O ingrozitoare crimă s'a comis la Fontenay sous Bois (Franța) asupra unui nenorocit bătrîn de 70 ani.

Eată cum se descoperi crima. Marțea trecută pe la orele 8 seara, un trecător intră într'o cărciumă din acel orașel și vesti pe patron că ar fi auzit horecării la câș-va pași de cărciumă. Indată doi oameni luară niște felinare și plecară în di-

recția arătată unde încurînd deteră peste corpul unui om bătrîn în nesimțire și scâldat într'un lac de sânge. La vederea acestui spectacol ei scoseră un strigăt de groază. Nenorocitul care părea că-și dă sufletul, avea corpul sdrobotit așa în cât era aproape de nerecunoscut. Rănitul fu dus în cărciumă unde încurînd sosiră și agenții poliției.

Comisarul voind a-i cere lămuriri, nu putu căpeta nici un răspuns altul decât că prin gesturi arată că numărul agresorilor lui era doi și că unul din aceștia avea un deget dela mână mușcat în timpul luptei.

Atunci comisarul începu cercetări energice și află că la orele 11 un individ cu semnalmentele arătate venise într'o altă cărciumă spre a-și pansa un deget pe care zicea că și l'a sdrobotit de ușe. Individul era însoțit de fiul unui măestru lucrător dela cariera lângă care se făptuise asasinatul. Făcându-se cercetări la domiciliul părinților găsiră pe cei doi indivizi și se constată că ei erau ucigașii.

Cei doi miserabili declară că se numesc Rien Aimé Lequouroy, lucrător dela carieră și Eduard Burghen mecanic. Incurînd ei mărturisiră că fiind beți nu-și aduc aminte de ceea-ce au făcut.

În cele din urmă ei povestiră cum au comis crima și că au făptuit-o pentru-că știau pe bătrîn că are 7 franci și că n'aveau de cheltuială.

Emoția produsă de această crimă este enormă în micul orașel francez.

Regele spărgătorilor. Înaintea Curții cu jurații din Seine et Oise (Franța) va veni zilele acestea procesul unui vestit spărgător, anume Laurent Delarne, fost lăcătuș, supranumit regele spărgătorilor. Și cum să nu fie poreclit rege, căci după spusa lui chiar, în timp de doi ani, el n'a comis în fie-care noapte mai puțin de două spargerii.

Ceea-ce se remarcă la acest spărgător este marea lui prezență de spirit, ceea-ce a contribuit ca el să nu fie prins, în nenumăratele sale spargerii nici odată asupra faptului.

Într'o zi, este surprins de proprietarul casei unde intrase să-și exercite meseria. Laurent cu prezență de spirit, i strigă: „Nu vezi de că-ți arde casa, alearga după pompieri“. Proprietarul, zăpăcit, o ia la fugă după pompieri; Laurent îl imitează și dispere.

Într'altă zi intrînd în etajul de sus al unei case locuite, vede venind furnisorul care vrea să presinte cucoanei conturile... „Du-te te rog, i zice furnisorului, jos la bucătărie, că bona vrea să-ți facă o comandă urgentă“. Furnisorul s'a dat jos pe scară, iar el a plecat pe cealaltă scară.

Câte odată prin îndrăsneala lui găsia chiar ajutor benevol din partea trecătorilor, în escale-dării lui din timpul nopții. Voind să intre într'o locuință și zidul fiind cam înalt, se adresează lampagiului care tocmai trecea pe acolo: „Ia ascultă, am uitat cheia dela poartă nu vre-au să-mi spereu nevasta, ajută-mă să săr gardul“. Și lampagiul, omul primăriei, își oferă spatele, pe care se urcă Laurent, sîrind apoi în curtea casei unde vrea să comită spargerea.

Dar totul are un sfîrșit.

Dl Mangin Boquet, judecătorul de instrucție dela Versailles, sesizat de numeroase plîngerii ale victimelor, în urma unei lungi și laborioase anchete, a pus mîna pe Laurent Delarne și pe cei doi complicii ai lui, nevasta sa și fratele său Joseph.

Trustul american. Pentru a arăta, ce înfrîngere au suferit ultraspeculațiunile pe acest teren, mai bun exemplu e *trustul de oțel*, a cărei valori (common stock) au scăzut dela 93 3/4% la 49%. ear acțiunile (prefered) dela 39 1/2% la 10%. Dar cea mai interesantă întîmplare e bancrotarea societății „Shipbuilding Company“. Căderea acestei societăți pe acțiuni întrece în privința mișelilor chiar și afacerile „Panama“ și „Humbert“. De atunci nici cel mai bogat miliardar, ca și Carol Schwab și Pierpont Morgan, n'au îndrăsnit să propună planuri atât de extravagante, dar totodată și înșelătoare. Afacerea „Shipbuilding Company“, criza tuturor trusturilor de oțel și atitudinea antitrustică a președintelui Roosevelt a pus capăt șarlataniilor fabricanților de oțel. Mai bine arată scăderea circulațiunii comerciale de fer faptul, că

până-ce în 1901 s'au înaintat spre însemnare hârtii în valoare de 2.565,023,815 dollari, în anul trecut această sumă enormă a scăzut la 76,328. Va să zică o diferență miraculoasă. Circulația „Clearing“ a scăzut cu 10.000 dollari. În 1902 avea 76,328, ear în 1903 numai 66.220 milioane. Astfel și vestita firmă „Clearing Gonse“ din New-York a suferit perderi însemnate, pe cari cu greu le va repara. Numărul falimentelor și a pasivelor s'a mărit în mod foarte însemnat în anul trecut. Numărul pasivelor din 1902 era 117.000.000 dolari, ear în 1903 era 156.000.000 dollari. O diferență de 39.000,000 dollari (cam 169.000.000 coroane!).

Incendiul din Baltimore. Se mai telegrafiază din Baltimore (America de Nord): În partea comercială a orașului, unde sunt cele mai mari magazine, a izbucnit un incendiu grozav, care a prefăcut în cenușe 2 edificii de bancă și 7 magazine. Pagubele se urcă la 15 milioane de dolari (cam 75,040,000 coroane). Noroc, că nu a căzut victimă nici un om, cu toate că pompierii săvîrșeau acte de bravură. Edificiile din apropiere au fost aruncate în aer cu dinamită, spre a opri întinderea focului. Incendiul a izbucnit dimineața, ear în înainte de amiază jumătate din suburbiu era flacări așa, încât locuitorii au fost nevoiți să fugă. Au fost distruse și edificiile firmelor: „Baltimore and Ohio“ și „Pennsylvania“. Aceste au suferit pagube de 40 milioane dolari. Acest incendiu e una din cele mai mari catastrofe ale Americii. Altă telegramă, sosită noaptea, anunță: Dela incendiul cel mare dela Chicago, care s'a întimplat în anul 1878, nu s'a mai pomenit așa catastrofă ca aceasta. Pagubele se urcă pîn'acum la suma de 50,000,000 dolari. Au ars o mulțime de bănci, case de comerț, magazine, etc. Chiar și primăria stă în flăcări. S'au adus pompieri din New-York, Filadelfia, Chicago și alte orașe, dar înzădar, în cât e teamă să nu ia foc întregul oraș, mai ales că s'au vînt puternic.

Bibliografie.

A apărut „*Moda nouă*“, Nr. 4, anul II-lea, cu o serie bogată de toaiețe pentru baluri costumate, toaiețe pentru serate, modele de bluze, corsage, pălării ultima noutate, broderii de casă, lucru de mîna, mantale de voiaj, covoraș pentru masă, toaiețe pentru preumblare; etc

Cronica Modei, Buna purtare în societate, Întrebuințarea pudrei. Pe trapez (nuvelă), Ancheta „*Modei Nouă*“ (răspunsuri la chestiunile puse), Onoarea soțului (nuvelă) Neuitatei, E'n Răpciun, Pastel de iarnă (pocsi), Sfaturi pentru bucătărie, Cugetări. Săptămăna, Mic glume, Jocuri recreative, Cărți postale, Poșta Redacției, Parfumuri prețioase.

A apărut: și se află de vînzare la librăria Petru Simtion în Arad:

1. *Calea Măndrei*. 2. *Dorul*. Coruri bărbătești pe motive populare de Trifon Lugojan, 1 cor. *Geniu pustiu*, roman original inedit de M. Eminescu, *Romanul care a fost descoperit pentru literatura noastră, constituind prin caracterul său pur național una din cele mai bune cărți de educație românești* cor. 2
Aur!... Dramă în patru acte de Constanța Hodos cor. 1.50
Modele românești de Minerva Cosma, actual I. fil. 50
Sămănătorul. Revistă literară săptămănală exemplarul fil. 20
„*Moda Nouă*“, apare odată în săptămănală anul II-lea cuprinzînd numeroase gravuri de toaiețe de oraș, de visite, mantile, corzaie, matineuri, costume pentru doamne, d-șoare și copii, cum și un bogat și variat cuprins literar, la fie-care număr 1 ex. tipar gratuit număr 20 fil.

Excelenta și mai mult apreciata

Biblioteca pentru toți, litere, arte, științe. Au apărut pînă acum 216 numere de un cuprins foarte interesant și variat. Traduceri din cei mai celebri și renumiți autori moderni români și străini lucrări originale, catalog special se trimite, la cerere, numărul costă. fil. 30.

„*Poporul Român*“ ziar săptămănal ce apare în Budapesta. fil. 04

„*Luceafărul*“

„*Tara noastră*“ Descrierea părților Ardealului de la Murăș spre mează-zi și Valea Murășului de Silvestru Moldovan Cor. 2

„*Zarandul și Munții apuseni ai Transilv.*“ Descriere de d. Silvestru Moldovan cu 9 ilustra-

ființă și o schiță Cor. 2
Patimi, roman din viața românească de Sofia Nădejde. Prețul Cor. 2
„**Românul**” fondat în 1857 de C. A. Rossetti. Anale politice și literare anul LXXXIII. apare odată în săptămână. Prețul 25 bani.
Noțiuni și tabele referitoare la calcularea interesului simplu întocmite de *Alexandru Tuduceșcu*. O broșură de mare interes pentru oficiile parohiale. Cel mai bun și ușor metod pentru calcularea și încheierea socoților. Prețul 1 cor.

Petrecheri.

— *Bal* mare se va aranja la „Casina Română” din Beiuș la 11 Faur a. c. st. n. în sala ospătării opidane. Beiuș, luna lui Febr. 1904, Comitetul aranjator. Prețul de intrare pentru persoană 2 cor., — pentru familie după plac, începutul la 8 ore seara.

— *Concert* urmat de dans se va aranja de tinerimea Română din Oradea-mare sub presiunea de onoare al dlui Dr. Coriolan Pap, cu concursul binevoitor a d-soarelor Lucreția Mureșian, Aurora Papp, Elena Papp și Irina Popovits. Sâmbătă la 20 Februarie st. n. 1904. În sala mare a hotelului „Arborele Verde”. Venitul curat e destinat pentru augmentarea „Fondului de ajutorare” al tinerilor lipsiți. În pauză se vor juca „Călușerul” și „Bătuta”, începutul precis la 8 ore seara. Prețul de intrare de persoană: 4 cor., de familie: 10 coroane. Oferte marinoase se primesc cu mulțămă și să vor evita pe cale ziaristică. (Adresa cassarului: Ioan Moldovan, strada Szaniszló nr. 707). Program detaliat seara la cassă. Comitetul executiv: Dr. Aurel S. Zigre, președinte. Vasile Chindriș, vice-președinte. Emil D. Babescu, secretar. Ales. I. Morariu, maiordom. Fabiu Bontescu, notar. Aurel Hadan, controlor. Ioan Moldovan, cassar. Michail Popa, controlor. Aranjeri: Coriolan Balta, George Banc, Nicolae Boleş, Dr. Ioan Boroș, Virgil Ciaclan, Augustin Ciurdariu, Ioan Comșa, Ioan Cosma, Aurel Crișan, Petru Farkas, Eugen Feier, Victor Fildan, Fabiu Ghelezan, Aurel C. Hetcon, Nicolau Hubian, Ales. Koresmáros, Dr. Demetriu Lascu, Sava Marta, Victor Mercea, Iustin Nemet, Eugen Nyéki, Petru Păcala, Leonida Pap, Romul I. Papp, Adrian Popescu, Aurel Popescu, Ioan Popescu, Gabriel Popovits, George Popovits, George Prodanovici, Teodor Prodanovici, Alexandru Roxin, Silviu Roxin. I. Iosif Sceopol, Ioan Sferle, Traian Sferle, Augustin Szilágyi, Michail Szilágyi, Nicolau Zigre, iun. Ioana Zsunk.

Felurimii.

Insolație la plante. Insolația (impunsătura) soarelui este un fenomen destul de cunoscut la oameni, care provoacă adese-ori moartea, dar survine și la plante.

De multe-ori se întâmplă că piersecii tineri, fiind expuși razelor arzătoare ale soarelui de amiază, se usucă în câte-va ceasuri și nu-și mai revin nici-odată.

În alte cazuri, numai unele ramure ale arborelui cad victime insolației și numai aceste ramuri se usucă, pe când arborele rămâne în viață.

Sunt și plante cari sunt capabile să se aperi de efectul dezastruos al razelor de soare. Între altele e de ex. macrișul, ale cărui frunze se pleacă la pământ în orele de amiază și s'ar părea că doarme un som obișnuit.

Berthelot, celebrul chimist francez, a observat în anul 1900 un butuc de vie, care a fost atins de insolație. Efectul razelor solare n'a fost tocmai așa de puternic asupra butucului, ca să se nimicească de tot sau să-și piardă ramurile, dar strugurii au rămas înapoi cu dezvoltarea lor. Parte din boabe s'au uscat de tot, iar parte au rămas mici și strinse. În boabele atinse mai puțin, *Berthelot* a găsit zahăr destul, dar în cele atinse mai mult n'a găsit de cât săruri.

Din aceasta reiese că nu numai pe coastele umbroase ale dealurilor se produc struguri acri, ci acesta poate să fie efectul razelor fierbinți de soare, din cauza cărora strugurii de asemenea devin acri.

PARTEA LITERARĂ.

UN ROMAN DE EMINESCU.

Era foarte frumos să se știe că Eminescu a scris șizeci de poezii „perfecte”, — pe care alții aveau însă toată voia să le găsească mai puțin „perfecte”. Despre poetul însuși, se povestea acum cinci-spre-zece ani, când studențimea se închina — mai mult sau mai puțin serios în numele lui, că atunci când geniala frunte-i răsăria din nou din haoticele neguri ale nebuniei, ar fi luat în mână eleganta cârticică, ar fi privit-o lung ca o neplăcută amintire a vremurilor când avea și el dreptul la aceleași bucurii ca toți oamenii, și ar fi rupt-o în bucăți cu furia mulțămă a celui ce distruge un păcat. Înainte de nenorocirea sa, el avea, fără indoială, cu cunoștința neobișnuitelor sale puteri, și credința că scrisese sale întrec cu mult literatura poetică a timpului; dar, ca un spirit mare ce era, nu vedea cele îndeplinite de densus decât în legătura, umbritoare, cu frumusețile pe care simția menirea de a le intrupa în cuvinte. Și în cele șizeci de bucăți „perfecte”, el ar fi ales, ar fi înlăturat, și ar fi ales poate și înlăturat rău.

Însă poezia lui Eminescu n'a căzut din ceruri binefăcătoare în piatra neagră a unei solii dumnezeiești. Cu strălucirea, bogăția, adincimea și fermețimea ei taină, cu tragicele ei lupte interioare, cu credința, deznădejdea și supunerea ei, această operă superioară s'a înălțat din societatea pe care a resumat-o dacă n'a putut s'o stăpânească și s'o conducă. Poetul acesta nici n'a fost numai un poet, așa un poet naiv și copilăresc, — rămânând ori-cât voiți de mare, — care să fi vinat tablouri, senzații, sunete. Astfel de poezii se ivesc în vremi sigure și liniștite, la popoare cu o cultură orientată și armonioasă. El a fost, cel puțin în aceeași măsură, un cugetător, un luptător, un profet, da un profet, ca profetii vechii Iudeie, biciuind și arzând, de o parte, sfătuind și revelind, de alta, — în numele aceluiași Dumnezeu al înțelepciunii. Pricina curat sulețea a nebuniei sale nici n'a fost tragedia zilnică a celui ce se avintă spre culmile scăldate în aur ale unei frumuseți ce nu se poate atinge, și cad, când mai sus, când mai jos, pe ascuțiturile stîncii, ei zădărnica luptei sale de cugetător într-o societate trindavă și robită plăcerilor: puterile mari, care puteau revoluționa în afară, zăvorite în lăuntru prin indiferența mediului de plumb, l'au distrus.

Așa fiind, Eminescu nu se poate înțelege ca un estetic al Franței sau al Italiei secolului al XIX-lea, ca autorul, fără înțelegere omenească socială, al propriei sale antologii, ca resumătorul sufletului său în șizeci de bucăți rimate. Un astfel de suflet ales merită să fie cunoscut, — pentru însușirile ce neapărat trebuie să aibă, și pentru lumina ce aruncă asupra unei lucrări mai desăvârșite ale aceluiași măiestru.

E bine deci că s'a tipărit romanul „Geniu Pustiu” pe care Eminescu-l scria între nouăsprăzece și douăzeci de ani, ca student la Viena. Să n'aibă grijă nimeni: nici un fir de iarbă de pe mormintul poetului nu se va mișca de indignare la această „divulgare” a gândului său încă nesigur, a simțirii sale ce nu-și găsea totdeauna intruparea statornică și adevărată. Nu, — ci, dacă, peste hotarele vieții, se schimbă ceva între cei ce sunt și ce au fost, cel mai mare cântăreț al neamului nostru va primi aceasta ca o solie duioasă a tinerețelor sale de vultur ce-și cearcă aripile pentru a pluti întâiași dată.

— Iată ce e romanul.

Cineva rătăcește prin urțile mahalale din București scăldate în ploaie putredă, la vreme de noapte. Într-o cafenea — cum se găsește însă curînd la Viena decât spre marginea Capitalei noastre — el întâlnește un emigrat ardelean. B un suflet-frate, și în grandiosul neprevăzut al vieții de bohém, cei doi prieteni își schimbă gânduri, care zboară departe de fața pământului și de aceea și sunt îndrăznețe de sigur, dar șterse, reci, neorinduite, ca ori-ce se desface prea mult de izvorul veșnic al vieții, de cîrmuitorul sigur prin legi neapărate. Un avînt de pribegie romantică duce pe Toma Neur — numele se potrivește — tocmai la Copenhaga, apoi tocmai la Turin, și de aici, unde eroul se află — ca mai totdeauna — pe pragul morții, Ioan, căruia i-am putea zice Negură, primește un manuscris, care formează a doua parte a cărții.

Toma a crescut fără mamă. Pentru învățătură, a mers la Cluj. Aici trebuia să găsească ceea ce este menit, în legea romantică, ori-cărui tînăr de vîrstă sa: sufletul-frate al prietenului. Prietenul se cheamă Ioan și iubește flegeste o femeie-inger, aceasta moare, fără indoială, după aceleași legi. Pentru desăvîrșirea armoniei, ea are o soră — Eminescu-i zice Poesis, și aceasta înseamnă: „nu credeți: sunt visuri: luați-le ca visuri și veți vedea că sunt frumoase” — și Toma iubește pe cea soră. Ea are un tată bătrîn, care e musicant și sărac; el cade bolnav, și după normele romantice, Poesis îl îngrijește cu banul de jertfă al viciului. Ioan, deși e bolnav — ați înțeles; ftisic — plecase în lume. E anul 1848; el se luptă contra Ungurilor. Prietenii sunt despărțiți; dar Toma află trădarea iubitei sale, și aieargă și el sub steaguri, unde împlinirea-l face să-și descopere fratele. Se descriu, cu o putere uimitoare, scene de grozăvie din revoluție, care i-a fost povestită lui Eminescu în astfel de episoade de colegii săi de gimnasiu din Blaj. Ioan moare, și Toma, întors la Cluj, află — final de împăcare și armonie — scrisoarea de eplicație a frumoasei Poesis, moartă.

Povestea are totdeauna însemnătatea ei, dar ea nu e cea mai mare. Lângă dinsa e forma și e țesătura împletită a ideilor.

Judecată astfel, opera de tînăra tinereță a lui Eminescu e vrednică de poezia pe care o cunoaștem, și cu anume părți din care e și contemporană. Ce limbă frumoasă, ce putere de icone, ce avînt adesea! Dacă nerealitatea jignește aici, motivul e numai că ritmul prosei nu liberează de legăturile vieții cu aceeași desăvîrșire ca farmecul de cristal al versului.

Fondul ideal nu e nici el străin de credințele durabile pe care le-a manifestat poetul în maturitatea sa: e același convingere că numai din viața celor mulți și curăți, a tăranelor, se poate desface și vitejia și frumuseța, și partea a doua e o epopee țărănească în limba minunată de la țară. Pentru stăpînitorii noștri el avea și la 1870 disprețul de mai tîrziu, și cum se poate spune mai bine despre inconștiența lor de mamuțe-papagali decât că: „ei sunt, cum o spun înșiși, Români de naștere, Francezi în inimă și, dacă Franța li-ar procura semidoțiilor noștri avantajele pe care li-le dă nefericita lor patrie, ei ar fi emigrat de mult, — cu toții?”

— Și — adăugim noi: cum n'a dat Dumnezeu!
N. Iorga.

Economie.

— Arad, 8 Februarie.

Regularea Oltului. Din Făgăraș se anunță, că în primăvară guvernul va numi o comisiune, care împreună cu delegații comunelor interesate va studia regulării Oltului.

Bancă nouă românească. De curând înființatul institut de credit și economii „Jiana”, din Petroșeni și-a început deja activitatea, — cu fond social de 60.000 cor. în 1200 acții à 50 coroane.

Moșie cumpărată de sătenii. Moșia din hotarul comunei Alsó-Rákos (Térmana-mare) a contelui Samuil Teleki, a trecut în proprietatea unei societăți compusă din 252 mici-prorietari, cari au cumpărat-o cu 420.000 de coroane.

POȘTA REDACȚIUNII.

Deac Mitru, Noszoly. Am primit epistoala.

— **Calitatea mea de agent de 18 ani, nu este avisată la reclame.** În interesul lor bine priceput vor lucra toți, cari pentru obținere de credit personal de ori-ce sumă, se vor adresa cu deplină încredere către mine, fiindcă în urma legăturilor mele estinse, pe lângă depurare ușoară în rate mică lunară, în mod discret sunt în poziție ale câștiga pe cea mai reală basă împrumuturi. Agentul *Gáspár Soma*, Arad, Piața *Bocskay* Nr. 3. A se alătura marcă pentru răspuns.

Editor și redactor responsabil: Ioan Russu-Șirianu.

Principiu de comerț solid.

Prețuri favorabile.

P. T.

Avem onoare a anunța, că în localitate, palatul *Minorităților* (intrarea Weitzer János din stânga (fost-a biserică)) bogat asortat și în stare d'a mulțumi ori-ce exigențe am deschis o

Librărie

aprovisionată cu

125 1-3

≡ cărți, hârtie, recuizite de scris și muzică ≡

pe care o vom purta sub firma înregistrată la tribunal

Menczer și Jung

În librăria noastră, vor fi constant în magazin ori-ce operă beletristică indigenă ori străină, cărți de școală, reviste pentru tinerime și cărți ilustrate, mai departe musicalit, reviste literare și de modă, precum și recuizite de scris și hârtie.

Principala noastră preocupățiune va fi ca pe lângă principiu de comerț solid și servire promptă să binemerităm încrederea Onor. Public.

Recomandându-ne bunăvoinței P. T. public, suntem

Cu distinsă stimă:

Menczer Jakab.

Jung Hugó.

Primim ori-ce lucrare în bransa tiparului și legătoriei de cărți pe lângă prețurile cele mai ieftine și executarea cea mai de gust.

Calitate escelentă.

Servire promptă.

Telefon pentru comitat și oraș 471.

Pravalie noua!

Următorul D-nei Ved. I. Sütő

E. URBAN

prăvălie și magazin de sticlă,
porțelan, lampe și
rame de tablouri.

87 28-

ARAD,

Piața Libertății (Szabadság tér 20).
Casa contelui Nádasdy, colțul străzii
Förroy.

Pe lângă prețuri moderate se află de vânzare vase de porțelan, pentru cafea, ceai; vase de lavoir, obiecte de gală din majolika, lampe de masă și pendante, tot felul de obiecte de sticlă, obiecte de feistal, colorate șol.

Petrol de cristal,

litru 20 cr. (40 fl.).

Prăvălie noua!

Cel mai eficient izvor de cumpărare
din Arad.

Juvaericeale,

bucăți de aur și argint (frânte)

bilete de amanet

cumpără pe bani gata cu prețurile
cele mai scumpe, sau le schimbă cu
alte obiecte. 1005 114-

Deutsch Izidor,

clasornicar și juvaeriu

Arad, strada Templom.

— Telefon n-rul 438. —

Industrie locală!

Serviciu escelent!

ALBRECHT ÁGOSTON

(mai înainte Cseh Katalin)

din luna Maiu 1903 în

ARAD,

Strada Salacz

(Casa Löcs).

Recomandă în atențiunea mult
on. public marele său

magazin de mănuși pentru băr-
bați, dame și copii

fabricat propriu, brăne, legături de
stomac, suspensorii, șarșafuri de
piele, irigatore și pânze de gumă,
precum toate câte se țin de bransa
asta, pe lângă prețuri ieftine. — Asor-
timent uriaș. 1058 44-50

Representanța institutului de împrumuturi hipote-
care din Sibiu — pentru comitatele, Arad, Cianad, Timiș și
Torontal am primit-o cu însărcinarea, că pentru mijlocirea de
împrumuturi clienților cari mi-se adresează cu încredere, nici eu
nici institutul să nu socotim nici un fel de taxă. Recomand îm-
prumuturi cu replătire în anuități pe

pământuri

PE CASE

în orașe situate la loc bun și cari aduc venit sigur, pe lângă
următoarele condițiuni:

4 ⁰ / ₀	interese replătibil în 20	an
4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	”	40 ¹ / ₂ ”
4 ³ / ₄ ⁰ / ₀	”	35 ”
5 ⁰ / ₀	”	50 ”

Capitalul cu intese cu tot se replătește în rate egale
semestrale.

Împrumutul să vază în bani gata. Institutul face și conversiuni de împru-
muturi cu interese mai mari.

Spesele de în și destăbulare la dorință le anticipez, Oferte de împrumuturi
primește și servește cu ori ce fel de informațiuni cu plăcere.

Cancelaria lui

BERGER JÓZSEF

58 10-52

Arad, Piața Andrassy Nr. 8, în față cu biserică minorităților

„LUCEAFĂRUL“, institut de economii și credit ca societate pe acțiuni în Verșeț.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de economii și credit «LUCEAFĂRUL» sunt invitați la a

121 3—

IX-a adunare generală ordinară

pe ziua de 2 Martie 1904 st. n. la 10 ore a. m. în localul institutului.

Obiectele adunării:

1. Deschiderea adunării și constituirea biroului.
2. Constatarea membrilor prezenți
3. Raportul direcțiunii despre anul de gestiune 1903.
4. Raportul comitetului de supraveghiere.
5. Pertractarea bilanțului pro 1903 și distribuirea profitului net.
6. Alegerea unui membru în direcțiune.

În lipsa membrilor receruți, adunarea generală în sensul §. 25 din statute să va ținea în 10 Martie 1904 st. n. la locul și timpul indicat.
Verșeț, la 11 Ianuarie 1904.

Direcțiunea.

ACTIVA.		Contul Bilanțului.		PASIVA.	
		Coroane			
Casa în numărariu		28.995·17	Capital social	200.000—	
Cambii de bancă		250·303·68	Fond de rezervă	34.838·62	
Imprumuturi ipotecare		473.962—	Depuneri spre fructificare	564.634·87	
Credite cambiale ipotecare		156.202—	Dividende neridicate	294—	
Efecte		14.120—	Reescompt	124.978—	
Mobilier		2.656·77	Diverse conturi creditoare	17.944·54	
Anticipațiuni		2.517·30	Interese anticipate 1904	11.028·60	
Credite personale		36·987—	Profit curat	26.049·80	
Bon în Postsparcassa		1.157·32			
Debitori		12·867·19			
		979.768·42			979.968·43
DEBIT.		Contul profitului și perderilor.		CREDIT.	
		Coroane			
Interese după depuneri spre fructificare	25,844·37		Interese după cambii de bancă	22,111·65	
Interese de reescompt	4,603·76	30,448·13	Interese după credite camb. ipotecate	12,570·88	
Contribuțiune erarială și comunală			Interese după impr. ipotecare	36,464·90	
Contribuțiune după interese la depuneri	4,689·90		Interese după credite personale	3,661·53	
spre fructificare	2,584·44	7,274·34	Interese după efecte	561—	
Spese:			Interese după realități cumpărate	1,520·52	76,890·48
Salare		6,923·21	Provisiuni		508·81
Bani de cuartir		520—			
Chirie		1,100—			
Marce de prezență		1,263·20			
Spese de cancelarie		2,095·71			
Registre, tipărituri etc.		517·92			
Competința de timbru		79·10			
Descrieri		1,127·88			
Profit curat		26,049·80			
		77,399·29			77,399·29

Verșeț, la 31 Decembrie 1905.

Pentru contabilitate:

Valeriu Cârje m. p.

DIRECȚIUNEA:

Joan M. Roșiu m. p.

Adam Barbu m. p.

Pavel Corcea m. p.

Antonie Popoviciu m. p.

Avram Corcea m. p.

Dr. Petru Zepeniag m. p.

Joan Moise m. p.

Joan Pepa m. p.

Subsemnatul comitet examinând șecoțile și bilanțul pro 1903, le-am aflat în consonanță cu registrele principale și auxiliare.

Verșeț, la 11 Ianuarie 1904.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

Vartolomeiu Panciovan m. p.,
președinte.

Jon Perian m. p.

Juliu Jorgoviciu m. p.

Toma Stanca m. p.